

«Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի
օգնականների դասավանդման հմտությունների զարգացման
ապահովում» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Դպրոց՝ «Կապանի թիվ 3 միջնականգ դպրոց» ՊՈԱԿ

Թեմա՝ Թիմային աշխատանք, համատեղ դասավանդում
առավելություններն ու թերությունները

Վերապատրաստող, մենթոր՝ Լուսինե Բալայան

Ուսուցիչ- դասվար՝ Մերի Մովսիսյան

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի արդիականությունը: Համատեղ դասավանդումը ուսումնական գործընթացի կազմակերպման միջոց է, որին անհրաժեշտ է ուշադիր նախապատրաստվել: Ուսումնական գործընթացում ուսուցիչների միջև համագործակցության կազմակերպման լավագույն հիմքը կարելի է համարել աշակերտների կրթական արդյունքները բարելավելու ցանկությունը: Այս գործընթացը պետք է լինի աստիճանական, մանրակրկիտ և մտածված: Երբեմն ուսուցիչներից պահանջվում է մոտ երկու տարի արդյունավետ համագործակցային հարաբերություններ զարգացնելու համար: Համատեղ ուսուցման գործընթացին մուտքը պետք է լինի հստակ պլանավորված, կառուցվածքային, համակարգված և շարունակական: Համատեղ դասավանդման առավելությունների և թերությունների հետազոտմամբ է պայմանավորված թեմայի արդիականությունը:

Անցել են այն ժամանակները, երբ դասը ավանդաբար ընթանում էր որոշակի սահմանված ձևանմուշի համաձայն՝ կիրառելով դասավանդման ստանդարտ մեթոդներ: Այսօր դպրոցական կրթությունը կենտրոնացած է աշակերտի անձի, գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների ձևավորման և զարգացման վրա, որոնք հետագայում օգտակար կլինեն մասնագիտության ընտրության հարցում: Եթե նախկինում ուսուցիչները նախընտրում էին անհատական աշխատանքը դասարանում, ապա այսօր թիմային մեթոդները գնալով ավելի ու ավելի են տարածվում: Ժամանակակից հասարակությունը դպրոցի խնդիր է դնում վերապատրաստել և կրթել ակտիվ անհատի, որը ոչ միայն կունենա իր շրջապատող աշխարհի մասին գիտելիքների բավարար մակարդակ, այլ նաև կկարողանա պաշտպանել և արդարացնել իր դիրքը և հեշտությամբ ընդհանուր լեզու գտնել թիմում: Թիմային աշխատանքը՝ համատեղ դասավանդման տեսքով արդյունավետ է, քանի որ աշակերտներն ավելի լավ են սովորում նյութը, այն օգնում է զարգացնել իրենց ստեղծագործական կարողությունները, և, ի վերջո, թիմային աշխատանքն օգնում է դասը ավելի հետաքրքիր դարձնել: Բայց հաստեղ ուսուցումը կարող է ունենալ մի շարք թերություններ: Այսպիսով, թիմային աշխատանքն օգտագործելիս պետք է ելնել նպատակահարմարությունից:

Իմ թեմայի արդիականությունը պայմանավորված է նաև նրանով, որ ժամանակակից տարրական դասարաններում կրթությունը ուղղված է ոչ միայն առարկայական գիտելիքների և հմտությունների յուրացմանը, այլև ստեղծագործական կարողությունների զարգացմանը, արդյունավետ միջանձնային հաղորդակցման հմտությունների ձեռքբերմանը և թիմում աշխատելու կարողությանը: Հենց այս ասպեկտներն էլ կօգնեն գիտակցել դասարանում համատեղ դասավանդման կիրառման անհրաժեշտությունը:

Նպատակը՝ որոշել մայրենի դասերին համատեղ դասավանդման ունակությունների արդյունավետությունը:

Առաջադրանքներ.

- 1) Բացահայտել «թիմային աշխատանք» հասկացության էությունը.
- 2) Բացահայտել համատեղ դասավանդման կարողության զարգացման առանձնահատկությունները.
- 3) Վերլուծել մայրենի լեզվի դասերին համատեղ դասավանդման կազմակերպման ուղիները.
- 4) Ընտրել թիմում աշխատելու ունակության զարգացման վիճակը որոշելու մեթոդներ.
- 5) Մշակել մեթոդական առաջարկություններ համատեղ դասավանդման ունակության զարգացման վիճակը բարելավելու համար:

Աշխատանքի տեսական նշանակությունը: Ներառված գրականությունը կարող է հիմք հանդիսանալ այս թեմայի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկությունների համար:

Աշխատանքի գործնական նշանակությունը: Աշխատանքում կիրառվող մեթոդները մեծ հաջողությամբ կարող են կիրառվել այլ դասարաններում:

Աշխատանքի մեթոդերը: Վերլուծություն, հետազոտության մեթոդիկա:

Աշխատանքի կառուցվածքը և ծավալը: Աշխատանքը բաղկացած է ներածությունից, 3 մասից, եզրակացություններից և առաջարկներից, գրականության ցանկից և հավելվածներից:

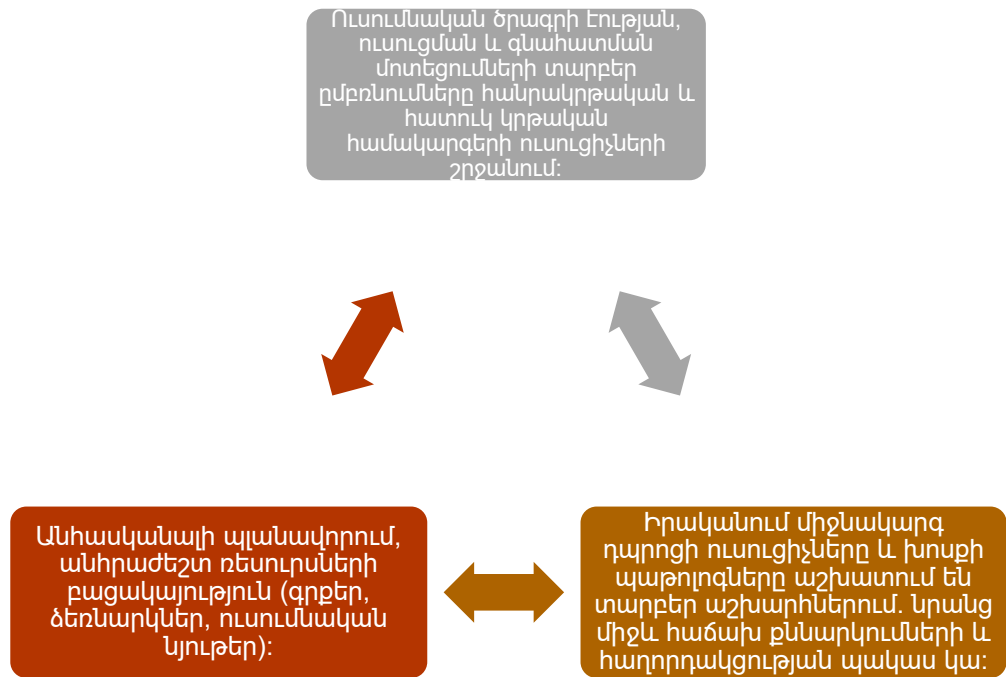
ՄԱՍ 1

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Ներառական կրթության հաջողությունը պայմանավորված է բազմաթիվ մակարդակներում համագործակցությամբ: Թեև բազմամասնագիտական թիմերը կարևոր են երեխային կրթության մեջ ներգրավելու համար՝ ներառումը լավագույնս իրականացնելու, երեխաների ու նրանց ընտանիքների կարիքները հաշվի առնելու հարցում առավել կարևոր է դասարանում առկա համագործակցությունը: Բարեհաջող կրթական միջավայր ստեղծելու կարևոր նախապայման է դասավանդմանը մեկ այլ տեսակետից մոտենալը: Դպրոցի ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործումը ապահովում է ուսումնառության առավել հաճելի միջավայր՝ լավագույնս բավարարելով ուսման ամենատարբեր կարիքներ ունեցող երեխաներին անհրաժեշտ պայմանները: Ներառական դասարաններում բոլոր երեխաներին ամենաարդյունավետ կերպով դասավանդելու համար կիրառվում է մի մոտեցում, որը հայտնի է որպես համատեղ դասավանդում¹:

Ահա որոշ պատճառներ, որոնք խոչընդոտում են համագործակցային հարաբերությունների և գործընկերության զարգացմանը.

¹ Azatyan, T. (2015). Training of future specialists for working with children with multiple developmental disabilities. Problems of deaf-blind: Experience, tasks, and perspectives. Materials of the international scientific conference, 120-122:

Քանի որ համադասավանդման պրակտիկան բավականին նոր է ներառական դասարաններում աշխատող ուսուցիչների համար (ուսուցիչ, օգնական, հատուկ կրթության ուսուցիչ), անհրաժեշտ է համապատասխան վերապատրաստում, որը պետք է հաշվի առնի հետևյալ ասպեկտները².

1.Գոյություն ունեցող պայմանների գնահատում (ինչ համագործակցություն է իրականացվում ներառական ուսումնական հաստատության և այլ հաստատությունների, այդ թվում՝ հատուկ ուսումնական հաստատությունների, վերականգնողական կենտրոնների և այլնի միջև. քննարկվում են ներառական ուսումնական հաստատությունում նման համագործակցության հարցեր. ուսուցիչների ընդհանուր արձագանքը. կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հետ հանրակրթական հաստատության պայմաններում աշխատելու անհրաժեշտությունը և այլն):

2.Ուսուցչի և ուսուցչի օգնականի պատրաստակամությունը համագործակցելու մասնագետների հետ (համատեղ ուսուցման պրակտիկայի ընդհանուր ըմբռնումը որպես որակյալ կրթական ծառայությունների մատուցման մոդել, հոգեբանական

² Հասմիկ Այվազյան Դասի կառուցվածքային տարրերի կիրառումը հանրակրթական առարկաների օրվա պլանների կազմման գործընթացում. Երևան- 2014, էջ – 23:

համատեղելիություն, մասնակիցների ըմբռնում համատեղ դասավանդման մասին այն ոլորտներում, որտեղ նրանք ավելի վստահ են զգում և ոլորտներում. որտեղ նրանք կարող էին օգնել միմյանց)³:

3. Ուսումնական հաստատության վարչակազմի ներգրավում (ներառական կրթությանն աջակցելու հարցը, մասնագետների հետ համագործակցելու ուսումնական հաստատության ղեկավարության պատրաստակամությունը, համատեղ պլանավորման համար լրացուցիչ ժամանակ հատկացնելու հարցում ուսումնական հաստատության ղեկավարության աջակցությունը և այլն).

4. Համատեղ ուսուցման գործընկերների տեղեկատվական զարգացվածության աստիճանը (անձնական և մասնագիտական նախասիրությունների և հետաքրքրությունների ցանկ և քննարկում, հնարավոր խնդիրների և դժվարությունների իմացություն մինչև համատեղ ուսուցումը սկսելը, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հետ աշխատելու փորձ, ներառյալ ներառական ուսումնական միջավայրում, մակարդակի համաձայնեցումը՝ հետադարձ կապի հաճախականության և բնույթի մասին և այլն)⁴:

5. Իրատեսական ժամանակացույցի կազմում (ժամանակացույց, որը կբավարարի ինչպես ուսուցիչների, այնպես էլ այլ մասնագետների կարիքները):

Համատեղ ուսուցման պրակտիկայի ընթացքում ընդհանուր պատրաստակամությունը որոշելու համար կարևոր է, որ ուսուցիչը, ուսուցչի օգնականը և այլ մասնագետները քննարկեն դասավանդման փիլիսոփայության իրենց տեսլականը, սովորական մեթոդներն ու պահանջները աշակերտների համար: Ստորև տրված հարցերը կարող են ելակետ հանդիսանալ նման քննարկման համար: Պետք է հիշել նաև, որ կարծիքների տարբերություններն անխուսափելի են, և դրանց գոյությունը նորմալ երեւոյթ է: Ուսուցիչները, ովքեր արդյունավետ աշխատում են, սովորում և պրոֆեսիոնալ կերպով աճում են համագործակցության, մասնագիտական հմտությունների գրագետ տիրապետման, համագործակցության նկատմամբ բաց

³ Friend, M., Cook, L., Hurley-Chamberlain, D., & Sham berger, C. (2010). Co-teaching: An illustration of the complexity of collaboration in special education. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 20, 9-27.

⁴ Մելքոնյան Ս. Խմբային ուսումնական աշխատանք <https://dpir.mskh.am/hy/node/773>

լինելու և հետաքրքրվածության միջոցով, ավելի կարևոր են, քան դասարանի կանոնների վերաբերյալ ամբողջական համաձայնությունը⁵:

Համատեղ ուսուցման պրակտիկաների փոխադարձ պատրաստակամության քննարկման հարցերի օրինակները գետեղված են հավելված1-ում:

Այսպիսով, հարկ է հիշել, որ համատեղ ուսուցումը աշակերտների հետ աշխատելու միակ միջոցը չէ. ուսուցիչները պարտավոր չեն դասավանդել միայն համատեղ ուսուցումն մեթոդներով: Հնարավոր է նաև, որ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտները օրվա միայն մի մասում գտնվեն համատեղ դասասենյակում: Կարևորն այն է, որ ուսումնական գործընթացը պետք է լինի ճկուն և ապահովի բոլոր աշակերտների հաջող ուսուցումը:

ՄԱՍ 2

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Թիմային դասերի համատեղ մեթոդաբանության նկարագրություն

Յուրաքանչյուր աշակերտի խնդիրն է միասին ինչ-որ բան սովորել, որպեսզի թիմի յուրաքանչյուր աշակերտ ձեռք բերի անհրաժեշտ գիտելիքներ, զարգացնի անհրաժեշտ հմտությունները, և միևնույն ժամանակ, ամբողջ թիմը իմանա, թե յուրաքանչյուր աշակերտ ինչի է հասել:

5 Мастер-класс «Групповая работа: достоинства и недостатки» <https://znanio.ru/media/master-klass-gruppovaya-rabota-dostoinstva-i-nedostatki-2677210>

Թիմային ուսուցման հիմնական սկզբունքները. Թիմը ստանում է մեկ «պարզ» յուրաքանչյուրի համար՝ միավորի տեսքով: Թիմերը չեն մրցում միմյանց հետ, քանի որ նրանք բոլորն ունեն տարբեր «առաջադրանքներ» և դրան հասնելու ժամանակ:

Թիմային դասավանդում. Թիմային դասավանդման ժամանակ երկու ուսուցիչները միաժամանակ սովորեցնում են միևնույն բանը, ուստի վերջին հաշվով համադասավանդում են աշակերտների մեկ խմբի: Ուսուցումն ավելի շատ նմանվում է զրույցի: Որոշ հետազոտողներ այս եղանակը համարում են ամենաբարդը, բայց նաև՝ ամենից գոհացնողը: Իմ կարծիքով, սա շատ օգտակար և արդյունավետ սովորելու միջոց է: Թեև, իհարկե, անհրաժեշտ է ուշադիր դիտարկել ուսուցիչների նման համատեղ աշխատանքի մոդելը:

Այս համագործակցային ուսուցման մոդելների դրական և բացասական կողմերի իմացությունը կարող է օգնել ուսուցիչներին որոշել, թե որն է լավագույնը տվյալ դասի համար: Ցավոք, նման բաց դասեր անցկացնելիս համոզվել եմ, որ ուսուցիչները հաճախ չունեն համատեղ ուսուցման բավարար փորձ: Ուսուցիչները միշտ չէ, որ պատրաստ են համագործակցել, քանի որ նրանք բավարար չափով չգիտեն միմյանց մասին, որոնք են նրանցից յուրաքանչյուրի դրական և բացասական կողմերը, ինչպես բաժանել պարտականություններն ու դերերը: Նույնիսկ դասի պլանավորման փուլում համագործակցային ուսուցման նպատակներն ու խնդիրները միանշանակ չեն:

Անցնելով համատեղ դասի պլանավորմանը՝ ուսուցիչները պետք է որոշեն դրա իրականացման մոդելը և դերերի բաշխումը:

Մեկը ուսուցնում է, մյուսը դիտում է

Ուսուցիչներից մեկը ներկայացնում է ուսումնական նյութ և հրահանգում աշակերտներին, թե ինչ պետք է անել դասի ընթացքում, իսկ մյուս ուսուցիչը հետևում է աշակերտներին, թե ինչպես են նրանք կատարում ուսումնական առաջադրանքները: Ուսումնական նյութ ներկայացնող ուսուցիչը ազատվում է սովորական աշխատանքից և ավելորդ դադարներից: Այս մոդելը ունի թերություն: Երկրորդ ուսուցիչը պասիվ է, լրացուցիչ դեր է կատարում: Թեև այս դերը կարող է հարմար լինել սովորող, երիտասարդ ուսուցչի համար:

Մեկը ուսուցնում է, մյուսն օգնում է.

ՌԻսուցիչներից մեկը ներկայացնում է դասընթացի նյութը, հրահանգում է աշակերտներին, թե ինչ պետք է անել դասի ընթացքում, իսկ մյուսը օգնում է առանձին աշակերտներին՝ ըստ անհրաժեշտության: Այս մոդելը շատ օգտակար է, երբ դասարանում կան աշակերտներ, որոնք տարբեր պատճառներով հետ են մնում: Իսկ ուսուցչի օգնականը հենց դասի ժամանակ անհատական աշխատանք է իրականացնում:

Չուզահեռ ուսուցում

Դասարանը բաժանված է երկու խմբի և յուրաքանչյուր ուսուցիչ ներկայացնում է նույն ուսումնական նյութը: Կարելի է ստեղծել տարբերակված խմբեր ըստ ուսումնական նյութի ներկայացման տարբեր ձևերի մակարդակների: Մա հիանալի մոդել է, երբ բովանդակությունը չափազանց բարդ է, քանի որ այն թույլ է տալիս յուրաքանչյուր ուսուցչի տարբերակել ուսուցումը փոքր խմբի յուրաքանչյուր աշակերտի համար: Ավելի շատ աշակերտների հասանելի լինելու հնարավորություն կա: Աշակերտները ավելի հաճախ են հարցեր տալիս և ստանում պատասխաններ:

Յուրաքանչյուր ուսուցիչ յուրաքանչյուր խմբի համար դասավանդում է բովանդակության որոշակի հատված: Որոշակի փուլում ուսուցիչները փոխում են խմբերը: Ի տարբերություն զուգահեռ դասավանդման, այս մոդելն օգտագործող ուսուցիչները կարող են ավելի շատ կենտրոնանալ դասի կոնկրետ մասի վրա: Այս մոդելը օգնում է օգտագործել յուրաքանչյուր ուսուցչի ուժեղ կողմերը ուսումնական խմբում աշխատելիս, ինչը հաճախ ավելի արդյունավետ է, քան ամբողջ դասարանի հետ աշխատելը:

Այլընտրանքային ուսուցում

Մի ուսուցիչ սովորեցնում է աշակերտների մեծ մասին, իսկ մյուսը սովորեցնում է որոշակի սկզբունքով ստեղծված փոքր խմբին: Մրանք կարող են լինել աշակերտներ, ովքեր նախկինում բաց են թողել շատ դասեր, կամ, ընդհակառակը, կարող են լինել տվյալ առարկայի «առաջադեմ» շնորհալի աշակերտները: Մեր օրերում հաշմանդամություն ունեցող երեխաները սովորական դպրոցներում հազվադեպ չեն: Նրանց հետ հնարավոր է առանձին աշխատել: Այստեղ, իհարկե, առաջանում է ուսուցման վայրի հարմարավետության խնդիրը:

Թիմային մարզում

Երկու ուսուցիչները միաժամանակ դասավանդում են, լրացնում են միմյանց: Նրանք հերթով միմյանց փոխանցում են ուսուցման հարթակը ու կատարում այս կամ այն տեսակի աշխատանք: Նրանք հանպատրաստից երկխոսության մեջ են մտնում միմյանց և աշակերտների հետ: Բայց եթե ուսուցիչները նախօրոք մտածեն նման դասի ուղղության մասին, ապա նրանք կարող են հասնել շատ լավ արդյունքների:

Այսպիսով, սկսնակ երիտասարդ ուսուցիչը համագործակցային ուսումնական միջավայրում կարող է անգնահատելի փորձ ձեռք բերել ապագա անկախ աշխատանքի համար: Փորձառու ուսուցիչները նույնպես կարող են մեծ օգուտներ գտնել այս ջանքերի համակցումից: Նրանցից յուրաքանչյուրը յուրահատուկ է: Բայց միասնական դասաժամի ընթացքում սովորողների համար ստեղծվում է նոր, ավելի հարուստ ու բազմազան կրթական միջավայր: Մեծ հաշվով սա ևս մեկ հնարավորություն է՝ ցույց տալու մեր ստեղծագործական ունակությունները:

Եթե անցկացվում է ինտեգրված դասապրոցես, ապա կարևոր է, որ ուսուցիչները լինեն ուսումնական գործընթացի ակտիվ մասնակիցներ ամբողջ 40 րոպեի ընթացքում, և ոչ միայն դասի իրենց մասը ներկայացնելիս: Այս ամենի հետ մեկտեղ ես կարող եմ հասկանալ և ընդունել այն քննադատությունը, որ ուսուցիչների գերձանրաբեռնվածության, պարտադրված բազմաթիվ գործառույթների պայմաններում դժվար է կազմակերպել կրթական գործունեության այս տեսակը:

ՄԱՍ 3

Փորձարարական դաս

Երրորդ դասարանում համատեղ դասընթացի փուլն անցկացնում եմ «Ուսուցիչ-աշակերտ» խաղի տեսքով, քանի որ ոչ բոլոր երեխաներն են շփվում զուգընկերոջ հետ: Որպես օգնական ընտրել եմ կոլլեգիայիս, քանի որ դասարանը բաղկացած է 35 աշակերտից, և ավանդական մեթոդներն օգտագործելիս բավական բարդ է ընդգրկել ամբողջ դասարանը: Ընտրվել է «Թիմային դասավանդում » տարբերակը, քանի որ տվյալ դասի ուսուցումն ավելի շատ նմանվում է գրույցի: Ընտրվել է նաև «*Ձուգահեռ ուսուցման տարբերակը*», սակայն ստեղծվել են տարբերակված խմբեր ըստ ուսումնական նյութի ներկայացման տարբեր ձևերի մակարդակների Կարծում եմ, այս մոդելները հիանալի որոշում կարող են դառնալ բազմաքանակ դասարանում արդյունավետ ուսուցում անցկացնելու նպատակով, քանի որ ավելի շատ աշակերտների հասանելի լինելու հնարավորություն կա:

Դասի պլան

Դասարանը՝ երրորդ

Առարկան՝ Մայրենի ⁶

Դասագիրքը՝ «Մայրենի», հեղինակներ՝ Վաչագան Ա.Սարգսյան, Կ.Թորոսյան.

Դասի թեման՝ «Կաթիլը »:

Դասի տեսակը՝ համակցված դաս

Դասի հիմնական գաղափարը՝ Կարդալու հիմնական հմտությունների կիրառում, գրավոր աշխատանքի զարգացում:

Վերջնարդյունք: Դասից հետո երեխաները կկարողանան առավել վարժ ընթերցել նյութը, պատասխանել հարցերին, կատարել թիմային աշխատանք, սովորել անձանոթ բառերի գրությունը:

⁶ Սարգսյան Վ., Թորոսյան Կ., Խաչատրյան Հ., Ջիլավյան Ե. Մայրենի 3: Հանրակրթական դպրոցի 3-րդ դասարանի դասագիրք: Մ 239 Մաս 1: /./ -Եր.: «ՄԱՆՄԱՐ», 2020. -88 էջ:

Կարդալու հմտությունների կիրառում: Ես բարձրաձայն կարդում եմ տեքստը, երեխաները հետևում են: Եվս մեկ անգամ ընթերցում է իմ օգնականը: Հետո բոլորը միաժամանակ բարձրաձայն կարդում են: Դրանից հետո սկսվում է դասարանը երկու մասի բաժանելու աշխատանքը: Առաջին խումբը գտնվում է իմ հսկողության ներքո, երկրորդ մասը՝ կոլլեգայիս: Յուրաքանչյուր աշակերտ բարձրաձայն կարդում է իր ուսուցչի համար, կամ լսում է նրա ընթերցանությունը: Արդյունքում բարձրաձայն կարդալու ինտենսիվությունը մի քաի անգամ ավելանում է: Տվյալ մոդելը յուրաքանչյուր աշակերտի հնարավորություն է տալիս ինքնուրույն կարդալ ամբողջ տեքստը, հարցեր տալ, այլ ոչ թե առանձին նախադասություններ: Առաջին անգամ բոլորը լսում են մեր ընթերցանությունը, այնուհետև կարդում են մեզ հետ միասին, մեկ անգամ լսում են իրենց ընկերոջը և մեկ անգամ ամբողջ տեքստը բարձրաձայն կարդում իրենց ընկերոջ համար:

Նոր տեքստին ծանոթանալիս, եթե այն բավականին ծավալուն է, աշակերտներին առաջարկվում է պարբերություն առ պարբերություն կարդալ այն միմյանց համար: Այս աշխատանքի ավելի բարդ տարբերակը տեքստի մասերի վերնագրերի ընտրությունն է, երբ երեխաները ոչ միայն հերթով կարդում են տեքստը, այլ միասին մտածում են յուրաքանչյուր մասի վերնագրի մասին, իրենց կարծիքները կիսելով մեզ հետ:

Ընթերցանությունից հետո կատարվում է գրավոր աշխատանք, որտեղ արդեն հաստակ բաժանված են պարտականությունները իմ և իմ օգնականի միջև: Եթե ես կարդում կամ բացատրում եմ պահանջը, նա ուշադիր հետևում է կատարվող աշխատանքին, ձեռագրերին, օգնում է պասիվ աշակերտներին: Դասի որոշակի ժամանակահատվածում մենք փոխում ենք պարտականությունները:

Տրված բառերով կազմի՛ր հինգ բարդ բառ և գրի՛ր տետրում:

անձրև անցք գետ լանջ օդ ջուր բարձր ձայն սար եզր

Տրված բառերը տեղադրի՛ր աղյուսակի համապատասխան սյունակներում.

տերևաթափ, աստղիկ, արևածաղիկ, օրացույց, զարնանային, գետակ, կաթիլ, ջուր, շող:

ՕՐԻՆԱԶՍՓԻԿ Բառերը բաժանված են վանկերի: Գտի՛ր այդ բառերը, ընդգծի՛ր արմատները: սառ նա բե հորդ ճա ցա պար կոր պարզ ածանցավոր բարդ

Յուրաքանչյուր աշակերտի տրվում է բացիկ բառապաշարի որոշակի հավաքածուով:

Բոլոր աշակերտները նստում են զույգերով և անցնում աշխատանքի.

- 1) զույգի առաջին աշակերտը կարդում է տեքստը, մյուսը գրում.
- 2) երկրորդ աշակերտը (այսինքն նա, ով նախկինում գրել է) կարդում է, իսկ առաջինը, ով նախկինում թելադրել է, գրում է.
- 3) այնուհետև բոլորը վերցնում են իրենց ընկերոջ տետրը և ստուգում թելադրությունը՝ առանց քարտին նայելու.
- 4) աշակերտները բացում են բացիկները և դրանց միջոցով նորից ստուգում են (բայց միասին) սկզբում առաջին աշակերտի, ապա երկրորդի թելադրանքը.
- 5) սխալներ թույլ տված աշակերտը ընկերոջ հսկողության տակ աշխատում է սխալների վրա՝ յուրաքանչյուր սխալ գրված բառը գրելով 3 անգամ.

Որոշ ժամանակ միասին աշխատելուց հետո, աշակերտների խնդրանքով, կարող է տեղի ունենալ ուսուցիչների փոփոխություն, ինչը նախադրյալներ է ստեղծում դինամիկ և վարիացիոն զույգերով աշխատանքի անցնելու համար:

Հաջորդ առաջադրանքը բաժանում ենք միկրոխմբի անդամների միջև: Երկու հարակից նստարանների աշակերտները միավորված են միկրոխմբի մեջ: Տրվում են հետևյալ հարցերը.

1. Որտեղի՞ց ո՞ր հասավ Կաթիլը. ի՞նչ էր, ի՞նչ դարձավ:

2. Տարվա ո՞ր եղանակներին էր ճամփորդում Կաթիլը, և ո՞ր եղանակին ի՞նչ պատահեց նրան:

3. Ի՞նչ էս կարծում՝ ի՞նչ է սպասում արդեն ամպ դարձած Կաթիլին:

Աշխատանքը պահանջում է ընդհանուր ջանքեր՝ երեք անգամ փոխվում են թիմի անդամները, յուրաքանչյուրը ստանում է առանձին հարց և առանձին «հարցազրույցի» հնարավորություն: Տեղերով փոխվելիս աշխատանքը կատարվում ենք խիստ հաջորդականությամբ. սկզբում նույն սեղանի մոտ նստածները հարցեր են տալիս ինձ, իսկ չորս աշակերտներ հերթով հարցազրույց են անցկացնում օգնականիս հետ, ապա վերջում մենք նրանց միմյանց խաչաձև հարցեր ենք տալիս: Այս մեթոդը թույլ է տալիս հարցնել բոլորին և պատասխանել, ինչը թիմային աշխատանքի հիմնական մեխանիզմն է:

Եզրափակելով, եկեք ձևակերպենք թիմային՝ համատեղ ուսուցման տեխնոլոգիայի օգտագործման հիմնական առավելությունները անցկացված դասի ժամանակ.

1. Ոչ բոլոր աշակերտներն են պատրաստ հարցեր տալ ուսուցչին, եթե չեն հասկանում նոր կամ նախկինում լուսաբանված նյութը: Փոքր խմբերով աշխատելիս, համատեղ գործունեության ընթացքում սովորողները միմյանցից պարզում են այն ամենը, ինչ իրենց համար անհասկանալի է: Անհրաժեշտության դեպքում նրանք չեն վախենում միասին օգնություն խնդրել ուսուցչից:

2. Բոլորը հասկանում են, որ խմբի հաջողությունը կախված է ոչ միայն դասագրքում տրված պատրաստի տեղեկատվությունը անգիր անելուց, այլև նոր գիտելիքներ ինքնուրույն ձեռք բերելու և այն կոնկրետ առաջադրանքներում կիրառելու կարողությունից:

3. Աշակերտները ձևավորում են իրենց տեսակետը, նրանք սովորում են պաշտպանել իրենց կարծիքը:

4. Երեխաները սովորում են շփվել միմյանց հետ, ուսուցիչների հետ, տիրապետել հաղորդակցման հմտություններին:

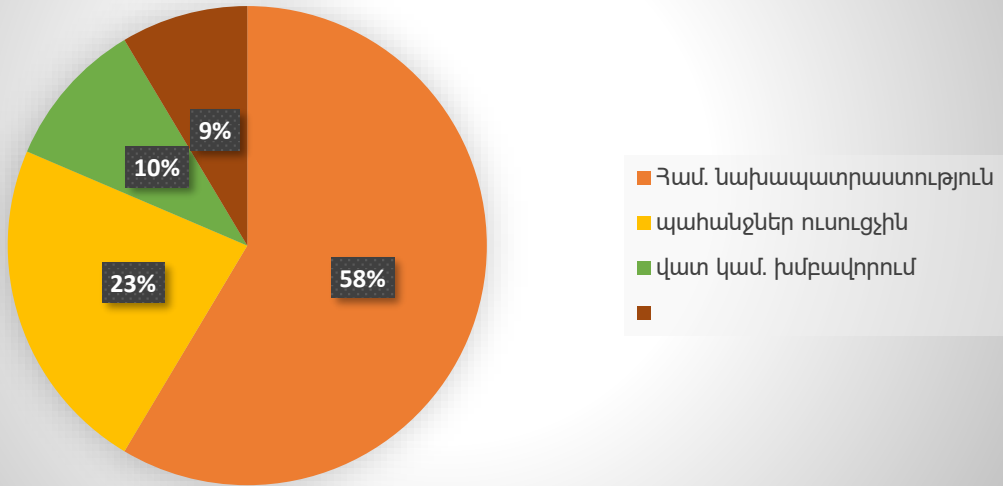
5. Աշակերտների մոտ ձևավորվում է ընկերակցության և փոխօգնության զգացում:

6. Զգալիորեն մեծանում է աշակերտների ակտիվությունը, նրանց անկախությունը, զբաղվածությունը (թիմային աշխատանքում այս կամ այն կերպ ներգրավված են բացարձակապես բոլորը, «ձեռքերը ծալած նստելու» ու լռելու հնարավորություն չկա, բոլորը պետք է ամեն դեպքում ասեն գոնե ինչ - որ բան):

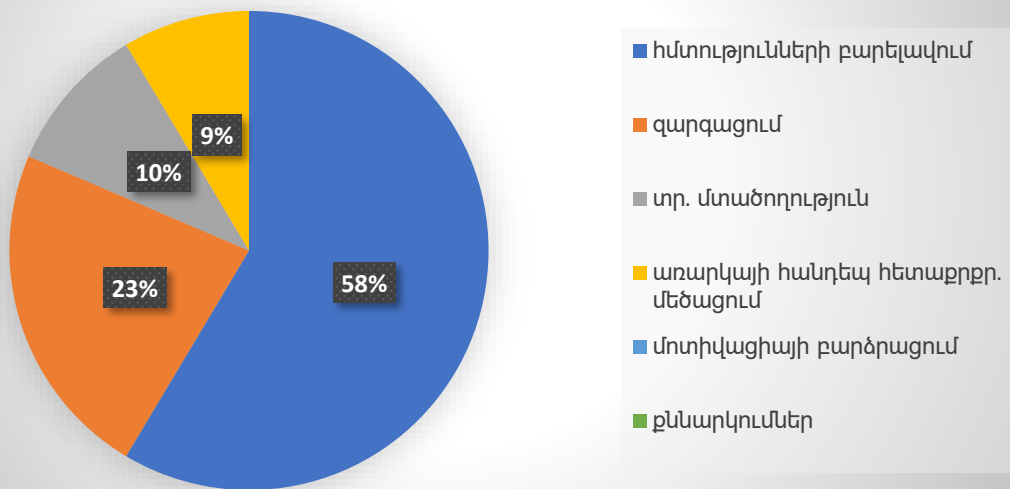
7. Զարգանում են մտավոր գործունեության հմտությունները, ակտիվանում է հիշողության և երևակայության աշխատանքը;

Այսպիսով, եթե համեմատենք համատեղ ուսուցման աշխատանքի առավելություններն ու թերությունները, ապա գծապատկերի տեսքով այն կունենա հետևյալ արդյունքը, որտեղ պարզորոշ երևում է, որ նույնիսկ ընդհանրացված թերությունները ավելի քիչ են, քան հիմնական առավելությունները.

Ավանդական դասապրոցես Թերություններ

Համատեղ ուսուցում Առավելություններ

Ինչպես տեսնում ենք, ավանդական ուսուցման արդյունքում առավել զգալի են ուսուցչին առաջարկվող պահանջները, ինչի արդյունքում նա զգալի հոգնածություն է ցուցաբերում օրվա վերջում: Համատեղ ուսուցման արդյունքում տվյալ պահանջները զրոյական են, փոխարենը զգալի բարձրացել է աշակերտների մոտիվացիան, ինչը կարելի է կայուն արդյունք համարել:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Այսպիսով համատեղ ուսուցման կազմակերպումը ենթադրում է, որ բոլոր աշակերտները ակտիվորեն մասնակցում են աշխատանքին, ուսուցիչը ստիպված չէ և բացատրել պահանջը, և հետևել օրինակ դասարանի կարգուկանոնին կամ գրավոր աշխատանքների պատշաճ կատարմանը, պասիվ, խնդիրներ ունեցող երեխաները չեն թաքնվում ակտիվների թիկունքում, քանի որ ունեն լրացուցիչ օգնական, ով յուրաքանչյուր բոպե նրանց կողքին է, իսկ ուժեղներն իրենց հերթին չեն ճնշում թույլերի նախաձեռնությունն ու նրանց անկախությունը: Ճիշտ կազմակերպված թիմային համատեղ ուսուցումը, կոլեկտիվ գործունեության տեսակ է, այն կարող է հաջողությամբ ընթանալ խմբի բոլոր անդամների միջև աշխատանքի հստակ բաշխմամբ, յուրաքանչյուրի աշխատանքի արդյունքների փոխադարձ ստուգմամբ, ուսուցչների մշտական աջակցությամբ և արագ աջակցությամբ:

Դասարանում ուսումնական աշխատանքների համատեղ կազմակերպման առավելություններն ակնհայտ են և ավելի նշանակալի, քան թերությունները:

Անցկացված փորձարարական դասի վերջնարդյունքներն են.

- ձեռք բերված փորձը և գիտելիքները թարմացվել են.
- բարելավվել են տրամաբանական մտածողության հմտությունները և նյութի հետևողական ներկայացումը.
- յուրաքանչյուր աշակերտ հնարավորություն ուներ աշխատելու անհատական տեմպերով.
- մեծացել է հետաքրքրությունը առարկայի նկատմամբ և աշակերտների դրական վերաբերմունքը, նրանց մոտիվացիան, քանի որ խմբի ներսում բոլորի հաջողությունը կարևոր է, և զգալիորեն մեծանում է դրական գնահատական ստանալու հնարավորությունը.
- քննարկումների շնորհիվ թիմում նյութը սովորելով, զգալիորեն բարձրացել է ըմբռնման և իրազեկման մակարդակը, որն արտահայտվում է ստեղծագործական աշխատանքներում և բանավոր պատասխաններում.

- շատ աշակերտներ, աշխատելով փոքր թիվում, ավելի հեշտությամբ և արագ բացահայտում են իրենց ուժեղ կողմերը, հայտնաբերում կարողություններ, որոնք նախկինում վրիպում էին ինչպես ուսուցիչների, այնպես էլ դասընկերների ուշադրությունից.

- աշակերտները սովորում են հաղորդակցության, համակրանքի, կարեկցանքի, փոխօգնության մշակույթ, իրենց աշխատանքը կազմակերպելու, ժամանակ հատկացնելու և կոլեկտիվ աշխատանքի արդյունքի համար պատասխանատվությունը բարձրացնելու կարողություն:

Աշակերտների համատեղ գործունեության արդյունքները շատ նկատելի են ինչպես նրանց աշխատանքի կոլեկտիվ մեթոդներին ընտելացնելու, այնպես էլ անհատի դրական բարոյական որակների ձևավորման հարցում: Բնականաբար համատեղ ուսուցումն ունի և՛ դժվարություններ, և՛ թերություններ, և՛ մի շարք առավելություններ: Իսկ իմ հիմնական նպատակներից էր վերացնել այդ թերությունները՝ կոլլեգայիս օգնությամբ օգտագործելով երկխոսական խոսքի հմտությունների զարգացումը և աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը:

Հետևաբար, պատշաճ կազմակերպված համատեղ աշխատանքը կոլեկտիվ գործունեության տեսակ է, այն կարող է հաջողությամբ շարունակվել երկու ուսուցիչների միջև աշխատանքի հստակ բաշխմամբ, յուրաքանչյուրի աշխատանքի արդյունքների փոխադարձ ստուգմամբ, ուսուցչների մշտական աջակցությամբ: Եթե խոսքը վերապատրաստման որակի մասին է, ապա միայն համատեղ ուսուցման աշխատանքի ներկայիս մեթոդները բավարար չեն: Նրանք պետք է օգտագործվեն, բայց հստակ չափաբաժիններով, դասական ուսուցման և կրթության ձևերի հետ մեկտեղ:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համատեղ ուսուցման գործընթաց կազմակերպելու այլ առաջարկություններ ներառում են.

- ✓ Համատեղ ուսուցումը պետք է իրականացվի աստիճանաբար: Ուսուցիչների համար դա մեծ տեղաշարժ է, դրա փուլերը պետք է մտածվեն, հստակ բացատրվեն և հիմնավորվեն:

- ✓ Անհրաժեշտ է կենտրոնանալ ուսումնական միջավայրի այն փոփոխությունների վրա, որոնք կարող են պահանջել ներառական դասարանի ստեղծում (այդ փոփոխություններն արտացոլված են անհատական զարգացման ծրագրում):
- ✓ Սկսենք դանդաղորեն: Դպրոցական մակարդակում դա կարող է նշանակել, որ սկզբում կստեղծվեն մեկ կամ երկու գույզ «համաուսուցիչներ»: Դասարանային մակարդակում դա կարող է նշանակել, որ հատուկ կրթության ուսուցիչը տրամադրում է դասարանային օգնություն (դասարանում լինելը և դժվարություններ ունեցող աշակերտներին օգնելը կամ ուսումնական բովանդակության հատուկ փոփոխություններ առաջարկելը):
- ✓ Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսուցման նպատակների և աջակցության բնույթը պետք է արտացոլի ուսուցման նոր փորձառությունները, որոնք աշակերտները կունենան ներառական դասարաններում: Սա նշանակում է, որ երեխաների հետ աշխատելիս ուսուցիչները պետք է հնարավորինս կենտրոնանան այն գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների վրա, որոնք աշակերտներին անհրաժեշտ կլինեն դպրոցում հաջողության հասնելու համար (օրինակ՝ կազմակերպչական հմտություններ, թեստեր գրելու կարողություն, հաղորդակցման և փոխազդեցության հմտություններ, կարողություններ դեպի ինքնատիրապետում և ինքնակարգավորում, սոցիալական հմտություններ):
- ✓ Դպրոցում անհրաժեշտ է ստեղծել համագործակցության, փոխօգնության ու աջակցության մթնոլորտ: Համատեղ ուսուցման համակարգում ընդգրկված յուրաքանչյուր մասնակից իրավունք ունի կասկածներ հայտնել, հարցեր տալ, առաջարկություններ անել և այլն:
- ✓ Որպեսզի համագործակցային ուսուցման գործընթացը հաջող լինի, ուսուցիչները պետք է դիտարկեն փոխազդեցության ուղիները, դասապրոցեսին բոլորի ընդգրկվածության աստիճանը և յուրաքանչյուր դասի համատեքստում նյութը փոփոխելու ուղիները:
- ✓ Ուսուցիչները պետք է դրսևորեն ընդհանուր պատասխանատվություն և խանդավառություն: Ընտանիքների հետ բոլոր հանդիպումները և

նամակագրությունը (եթե այդպիսիք կան) պետք է արտացոլեն երկու ուսուցիչների մասնակցությունը, ովքեր աշխատում են միասին: Ցանկալի չէ, որ ուսուցիչները ծնողների և երեխաների ներկայությամբ վեճի բռնվեն միմյանց հետ:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Հասմիկ Այվազյան Դասի կառուցվածքային տարրերի կիրառումը հանրակրթական առարկաների օրվա պլանների կազմման գործընթացում. Երևան- 2014, էջ – 23:
2. Մելքոնյան Տ. Խմբային ուսումնական աշխատանք
<https://dpir.mskh.am/hy/node/773>
3. Սարգսյան Վ., Թորոսյան Կ., Խաչատրյան Հ., Ջիլավյան Ե. Մայրենի 3: Հանրակրթական դպրոցի 3-րդ դասարանի դասագիրք: Մ 239 Մաս 1: // -Եր.: «ՄԱՆՄԱՐ», 2020. -88 էջ:
4. Azatyan, T. (2015). Training of future specialists for working with children with multiple developmental disabilities. Problems of deaf-blind: Experience, tasks, and perspectives. Materials of the international scientific conference, 120-122:
5. Friend, M., Cook, L., Hurley-Chamberlain, D., & Sham berger, C. (2010). Co-teaching: An illustration of the complexity of collaboration in special education. Journal of Educational and Psychological Consultation, 20, 9-27.
6. Мастер-класс «Групповая работа: достоинства и недостатки»
<https://znanio.ru/media/master-klass-grupповaya-rabota-dostoinstva-i-nedostatki-2677210>

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված1. Համատեղ ուսուցման պրակտիկաների փոխադարձ պատրաստակամության քննարկման հարցերի օրինակներ.

Ի՞նչ եք ակնկալում աշակերտներից՝
Մասնակցություն աշխատանքին.
Ամենօրյա պատրաստություն՝:
Կատարել լ գրավոր առաջադրանքները և/կամ տնային աշխատանքները:
Որո՞նք են ձեր հիմնական կանոնները դասարանում: Որո՞նք են դրանց հետևանքները:
Ինչպե՞ս եք սովորաբար խմբավորում աշակերտներին ձեր դասարանում:
Ուսուցման ո՞ր մեթոդներն եք առավել դուր գալիս (օրինակ՝ դասախոսություններ, քննարկումներ, համագործակցային ուսուցման մեթոդներ):
Աշխատանքի ո՞ր ձևերն եք ավելի շատ սիրում անել (օրինակ՝ լաբորատորիաներ, գործնական գործողություններ և այլն):
Ինչպե՞ս եք հետևում և գնահատում աշակերտների առաջադիմությունը:
Նկարագրեք ձեր սովորական թեստային առաջադրանքները:
Փոփոխություններ կատարո՞ւմ եք կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտների դասավանդման մեջ: Եթե այո, ապա ինչպե՞ս:
Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտներին դասերի ժամանակ տրամադրվո՞ւմ է որևէ հատուկ օգնություն: Գրելու առաջադրանքները կատարելիս: Թեստային առաջադրանքներ կատարելիս:
Ինչպե՞ս և երբ եք կապվում ընտանիքների հետ:
Որո՞նք են ձեր ուժեղ կողմերը որպես ուսուցիչ: Ո՞ր ոլորտներում եք դժվարություններ ունենում: Ինչին չե՞ս դիմանում:
Որո՞նք եք համարում ձեր պոտենցիալ դերն ու պարտականությունները որպես համաուսուցիչ:
Եթե որոշեք միասին դասավանդել, ապա որոնք են լավագույնը Թիմում աշխատելու մեծ հույսեր ունե՞ք: Ի՞նչն է ձեզ ավելի շատ անհանգստացնում:

Թիմային աշխատանքի կազմակերպման որոշ դժվարություններ կամ թերություններ

Թիմային մարզումների թերությունները.
- Թիմում կան տարբեր ուժեղ և նույն դասարանի աշակերտներ
Խմբի բոլոր անդամները չեն արտացոլի որոշակի աշակերտի ներդրումը.
Թիմերը, որպես ամբողջություն, կարող են լինել անհավասար ուժով.
Խմբերում սովորողները միշտ չէ, որ կարողանում են ինքնուրույն հասկանալ բարդ ուսումնական նյութը, արդյունքում թույլ աշակերտները դժվարությամբ են յուրացնում նյութը, իսկ ուժեղ աշակերտներին ավելի բարդ, օրիգինալ առաջադրանքներ են պետք:
Թիմային աշխատանք կատարելիս յուրաքանչյուր մասնակցի օբյեկտիվորեն գնահատելու դժվարությունը:

Հավելված 2 Աշակերտի առաջընթացի անձնական թերթիկ, որն անհրաժեշտ է լրացնել համատեղ ուսուցման արդյունքում

Դասի արդյունքների քարտ
Աշակերտի ազգանունը, անունը
Աշխատանքի տեսակը
Ինքնագնահատական
Թիմային վարկանիշ

Ուսուցչի վարկանիշը
վերջնական գնահատական
1. Թիմային աշխատանք
2. Գրաֆիկական թելադրություն
3. Ստեղծագործական աշխատանք
4. Բանավոր աշխատանք դասարանում

5. Ակտիվություն և հետաքրքրություն ամբողջ դասի ընթացքում